

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 199/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť I. D., Z., zastúpeného advokátom P. F., B., vo veci namietaného porušenia základných práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru Banská Bystrica v konaní vedenom pod ČVS: KUV-47/OVVK-2002 a postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 44/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2012 doručená sťažnosť I. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru Banská Bystrica (ďalej len „krajský úrad PZ“) v konaní vedenom pod ČVS: KUV-47/OVVK-2002 a postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 44/2007.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza: „Dňa 30. 6. 2002 Uznesením ČVS: KUV- 47/OVV-2002 Krajský úrad vyšetrovania PZ Banská Bystrica začal trestné stíhanie a súčasne ma začal stíhať ako obvineného z trestného činu ublíženia na zdraví...

Dňa 4. 7. 2002 Uznesením ČVS: OÚV-521/20-ZV-02 Okresný úrad vyšetrovania PZ Zvolen začal trestné stíhanie a súčasne začal stíhať 1/ I. A., 2/ R. N., 3/ K. P., ako obvinených z trestného činu útoku na verejného činiteľa... spáchaného v jednočinnom súbehu s trestným činom útoku na verejného činiteľa... spáchaného v spolupáchateľstve... a z trestného činu výtržníctva...

Uznesením Krajského úradu vyšetrovania PZ SR Banská Bystrica ČVS: KUV-47/OVVK-2002 z 24. 7. 2002 bola... moja vec...spojená s trestnou vecou I. A., R. N., K. P. vedená OÚV PZ Zvolen pod sp. zn.: OÚV-521/20-ZV-02. Spoločné konanie bolo ďalej vedené Krajským úradom vyšetrovania PZ Banská Bystrica pod ČVS: KUV-47/OWK-2002.

Proti uzneseniu o spojení vecí som podal ja a ostatní spoluobvinení sťažnosť, ktorá bola Uznesením Krajskej prokuratúry Banská Bystrica sp. zn.: Kv 37/02-59 z 19. 8. 2002 zamietnutá.

Krajský úrad justičnej polície PZ Banská Bystrica Uznesením KUV-47/OVVK-2002 z 9. 12. 2003 trestné stíhanie vedené proti mne pre trestný čin ublíženia na zdraví... zastavil, lebo skutok nebol trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci. Právoplatnosťou tohto uznesenia v konaní vystupujem v procesnej rovine ako svedok - poškodený.

Dňa 24. 6. 2004 adresujem Krajskej prokuratúre Banská Bystrica žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa, v ktorej sa domáham odstránenia neodôvodnených prietáhov v konaní.

Upovedomením Krajskej prokuratúry Kv 39/01-407 z 10. 8. 2004 mi bolo oznámené, že prokurátor nevezhliadol také skutočnosti, ktoré by vykazovali známky prietáhov vo vyšetrovaní...

Následne som 25. 4. 2005 podával ďalšiu žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovatelky PZ pre podozrenie z prietahov vo vyšetrovaní.

Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici mi v upovedomení o výsledku preskúmania postupu vyšetrovatelky sp. zn. Kv 39/01-471 z 6. 6. 2005 oznamuje, že moje podozrenie o prietahu v konaní bolo čiastočné a po zistení nedostatkov v práci konajúcej vyšetrovatelky bolo opatrením 1. zástupcu - súčasne riaditeľa úradu justičnej a kriminálnej polície, Krajského riaditeľstva PZ v Banskej Bystrici dostatočne odstránené.

Dňa 7. 6. 2006 som podal na Generálnu prokuratúru SR sťažnosť na nečinnosť krajskej prokuratúry a vyšetrovatelky KR PZ Banská Bystrica.

Dňa 28. 3. 2007 bola na Okresný súd vo Zvolene podaná obžaloba Okresnej prokuratúry Zvolen sp. zn. 3 Pv 552/06-28 z 26. 3. 2007 na I. A., R. N., K. P. Okresný súd vo Zvolene vedie vec pod sp. zn. 2 T 44/07,

Okresný súd vo Zvolene Rozsudkom 2 T 44/2007-1684 z 16. 12. 2009 meritórne vo veci rozhodol a uznal obžalovaných za vinných. Obžalovaní sa odvolali.

Krajský súd v Banskej Bystrici Uznesením 3 To 73/2010 z 14. 4. 2010 zrušil prvostupňový rozsudok Okresného súdu vo Zvolene zo 16. 12. 2009 a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd vo Zvolene po zrušení veci krajským súdom Rozsudkom 2 T 44/2007-1837 z 25. 5. 2011 meritórne rozhodol a oslobodil obžalovaných spod obžaloby. Proti oslobodzujúcemu rozsudku podal dňa 21. 7. 2011 prokurátor Okresnej prokuratúry vo Zvolene odvolanie sp. zn. 3 Pv 552/06-119.

Na základe odvolania prokurátora Krajský súd v Banskej Bystrici Uznesením sp. zn. 3 To 199/2011 z 7. 12. 2011 zrušil napadnutý rozsudok v časti o vine obžalovaných I. A., R. N., K. P. a v nadväzujúcom výroku o náhrade škody vo vzťahu ku mne. V tejto časti vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, v ostatných častiach bolo odvolanie prokurátora z časti zamietnuté a v časti ostalo napadnuté rozhodnutie nezmenené...

Počnúc spáchaním skutku dňa 29. 6. 2002 do dnešného dňa nebolo v konaní právoplatne rozhodnuté o náhrade škody, ktorá mi vznikla.“

3. Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1/ Neprimeranou dĺžkou konania Okresného súdu vo Zvolene, sp. zn. 2 T 44/2007, ktoré bolo začaté dňom 28. 3. 2007 v spojitosti s konaním Krajského úradu vyšetrovania PZ Banská Bystrica sp. zn, ČVS: KUV-47/OVVK-2002, ktoré bolo začaté dňom 30. 6. 2002, došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd sťažovateľa vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v nadväznosti na čl. 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2/ Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť mne sťažovateľovi sumu 10.000,- € v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia titulom primeraného zadostučinenia za zásah do môjho práva na časovo primerané prejednanie mojej veci pred súdom.

3/ Okresný súd vo Zvolene je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania v celkovej sume 323,50 € do 15 dní od doručenia tohto nálezu právnenému zástupcovi sťažovateľa.“

II.

4. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na

predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. *V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáhal. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).*

6. *Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03). Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty na včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).*

7. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci predbežne skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním.

8. Je nepochybné a vyplýva to aj z obsahu samotného petitu sťažnosti (bod 3.1), že nosnými dôvodmi sťažovateľovej sťažnosti je neprimeraná dĺžka konania v trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 2 T 44/2007.

II.A

K namietanému porušeniu základného práva postupom krajského úradu PZ

9. Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť v časti, ktorá sa dotýka krajského úradu PZ, bola podaná oneskorene, a preto ju bolo potrebné odmietnuť.

10. Krajský úrad PZ v konaní vedenom pod ČVS: KUV-47/OVVK-2002 vykonal všetky úkony nevyhnutné potrebné na vyšetrenie trestnej činnosti a vec predložil Okresnej prokuratúre Zvolen (ďalej len „okresná prokuratúra“), ktorá 28. marca 2007 podala na okresnom súde obžalobu na obvinených. Krajský úrad PZ teda po 26. marci 2007, keď vec odovzdal okresnej prokuratúre, už nemohol porušovať žiadnym spôsobom základné práva sťažovateľa, pretože vec bola následne predložená na prerokovanie a rozhodnutie okresnému súdu. Na konanie vo veci bol príslušný už len okresný súd.

11. Sťažovateľ mal vedomosť o postúpení veci na prerokovanie a rozhodnutie okresnému súdu (bod 2) ešte v roku 2007, najneskôr 16. decembra 2009, keď bol na hlavnom pojednávaní vypočutý.

12. Predmetná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená až 2. apríla 2012, teda dávno po uplynutí dvojmesačnej lehoty, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

II.B

K namietanému porušeniu základného práva postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 44/2007

13. V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 376/06) vyžaduje

preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“). Ústavný súd so zreteľom na uvedené (aj v bodoch 7 a 8) v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním.

14. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci sťažovateľ neuviedol a ani ústavný súd ich nezistil.

15. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na priet'ahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov,

ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

16. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

17. Zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd nezistil, žeby sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 44/2007. Toto potvrdil tiež okresný súd, ktorý na dopyt ústavného súdu podaním z 30. apríla 20123 ústavnému súdu oznámil, že sťažovateľ v predmetnej trestnej veci sťažnosť na prieťahy skutočne nepodal. Ústavný súd z uvedeného dôvodu vyhodnotil sťažnosť v tejto časti ako neprípustnú z dôvodov podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

18. Sťažovateľ v petite sťažnosti namietal aj porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, avšak v kontexte podanej sťažnosti a najmä časti petitu (bod 3.1) ústavný súd ustálil, že porušenia tohto základného práva sa sťažovateľ domáhal výlučne z dôvodu neprimeranej dĺžky konania v posudzovanej trestnej veci. Keďže iný dôvod porušenia citovaného čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľ neuviedol (neprimeraná dĺžka konania okresného súdu zodpovedá osobitnej úprave uvedenej v čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie v čl. 46 ods. 1 ústavy, pozn.), ústavný súd v tejto časti sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

19. Nad rámec uvedeného ústavný súd, súc viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pozri bod 5), konštatuje, že ústavný prieskum nebolo

možné vzťahnuť aj na posúdenie prierahov v konaní krajského súdu, pretože sťažovateľ (kvalifikovane zastúpený advokátom) za porušovateľa svojich práv krajský súd neoznačil (pozri bod 3.1). Ústavný súd preto mohol pri predbežnom prerokovaní posúdiť sťažovateľom označené porušenie základných práv iba vo vzťahu k tomu porušovateľovi, ktorého označil v sťažnosti. Bez ohľadu na uvedené platí aj v súvislosti s konaním krajského súdu už uvedené v bodoch 13 až 17. Pozornosti ústavného súdu tiež neušlo, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 To 199/2011 bolo sťažovateľovi doručené 17. januára 2012. Keďže sťažovateľ doručil sťažnosť ústavnému súdu 2. apríla 2012, urobil tak nepochybne v čase, keď k prierahom v konaní pred krajským súdom už nemohlo dochádzať.

20. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2012